

Mylchaha.

Momcheto razsejano hvyrlyashe kamycheta vyv vodata.

Herceg starshi izgarjashe za cigara: da si drypne samo dva pyti!

- Pushish li? - zapita toj momcheto.

- Pusha.

- Kakvo?

- Kakvoto se nameri...

- Imash li cigara?

- Chakaj! - kaza momcheto.

Do nego lezheshhe kupchina drehi. Potnik, kysi pantaloni, sandali. Izmykna izpod vsichko malka zhylta metalna kutijka s ochukani rybove. Izglezhda mu sluzheshe za portfejl. Herceg Starshi ne si spomnjashe za neja. Pod machkanite i vnimatelno izgledeni banknoti ot po dvajset dinara (tova beshe systojanieto mu "za vseki sluchaj") vidja klybce bjat i cheren konec, probodeno s igla, dve metalni kopcheta, vojnishka dyvka v paket na UNRA, izsushen brymbar-rogach i dve poluiprazneni cigari "Ibra". Vytre imashe i parche ot kibritena kutija, onazi, grapavata stranichna chast, i tri klechki sys slepeni fosforni glavichki. Tajnoto imane na Herceg mladshi!

Zapaliha. Momcheto umelo krieshe svojata cigara v shepata si, taka che trudno njakoj mozheshe da go zabelezhi kato pushi, dori i da se priblizheshe na dve krachki razstojanie. Herceg starshi poe dylboko ostrija dim na evtinata cigara, ot chijto aromat otdavna be otviknal.

Pochuvstva se absoljuten chuzhdenec. Kakvo tyrsi na tozi plazh sred prosti horica, koito toku-shto sa doshli na more, domyknali bednjashkata si pokyshtnina: odejala i njakakvi tendzheri? Beshe zabravil, che tova ne e negov izbor, a samata

misyl, che shte trjabva da prekara izvestno vreme s poludivi, zanemareni momcheta i "profchlenove" na pochivka, v selo bez hotel, go izpylni s netyrpenie. Vsichki te bjaha obyarnati kym bydeshteto, zhelaeha da izgradjat stranata si i da se izskubnat ot nishtetata i nemotijata, da izvojuvat po-dobyr i po-bogat zhivot, onzi, ot kojto toj idvashe sega! Vryshtashe se ot tjahnoto bydeshte! Dvizheli sa se, znachi, v protivopolozhni posoki i taka sluchajno se sreshnaha, spreli za mig v prozrachnija avgustovski den na 1947 godina na edin adriaticheski plazh. Spomni si zimata na 1954, saraevskoto styrgalo, kydeto edna vecher beshe popadnal na njakakyv chovek, zavyrnal se ot Kanada. Chervenijat mu kato kryv kariran balton na dyrvar goreshe kato ogneno petno sred posivelija potok razhozhdashti se, koito bjaha oblecheni samo v dva cvjata: TYMNOSIN i KAFJAV (sinjo-kafjavata harmonija na oskydicata). Na krakata si imashe meki botushi ot machkana zhylya kozha, a na glavata si - shirokopola po kaubojski shapka ot filc. Kydeto i da mrydneshe, sledvashe go sjurija gradski mladezhi, koito njamo nabljudavaha tozi kostjum ot film sys Stjuart Grendzhyr. Nedoumjavashe ot kakvo e stanalo tova nedorazumenie i uchtivo se usmihvashe za vseki sluchaj, bez da mozhe da razbere dali v tova mylchanie ne se krie njakakva opasnost ili e samo plod na ljubopitstvoto kym chuzhdencite. Ili, onzi, drugijat vyzvrashtenec - blizyk rodnina na djado mu, starija Hadzhi-Banjac - kojto po vreme na gostuvaneto si v skromnija im dom prez 1952 godina, se oplakvashe ot mirizmata, po-tochno ot vonjata, kojato mu prechi u nashite hora, tyj kato beshe pristignal ot shtata Minesota v strana, kydeto oshte ne bjaha chuvali za dezodoranti i losioni. Spomni si s usmivka za djado si, kojto izhvyrli ot kyshti tozi "chuzhdenec" i oshte dylgo, sled kato mu se beshe izgubil ot pogleda, grymoglasno vikashe v praznata akustika na stylbishteto poveche da ne se mjarkal pred

ochite mu! I s bjas hvyrlljashe sled nego podarycite, koito mu mirisheha na njakakva druga planeta, a Herceg posle skrishom gi sybra i dylgo gi pazeshe pod krevata si.

Znachi, beshe zavyrnal se chuzhdenec, imashe njakakvi syvsem nepoznati za tezi hora na plazha navici, poznavashe drug ezik - onzi, na kojto shteshe tepyrva da se govori, dvadesetina godini po-kysno, njakakvi drugi neshta, uredi, mesta i obstojatelstva, a vse pak v kryvta mu cirkuliraha tehnite cherveni i beli kryvni telca, tehnite geni, noseshe tjahnata dobrota, nostalgija, chuvstvitelnost i gnjav - tehnija dreven glad za blagosystojanie; beshe unasledil cveta na tehnite ochi i vida na kosata im, haraktera na tjahnata pohodka - nito tam, nito tuk - nikyde - sam v tehnija svjat!

Ot druga strana, i na syn ne mozheshe da si predstavi vsyshtnost kolko e svyrzan s udobstvoto! I makar sam da znaeshe, che tezi drebni, prijatni neshta (malkite bitovi ulesnenija) nezabeljazano ni podkupvat i ni pravjat nagazhdachi, na plazha vse pak mu lipsvat mnogo ot tjah! Smeshno e da si priznae, no edin dush, kojto da izmie morskata sol ot nego, shteshe da mu e dobre doshyl kato nachalo. I shezlong pod chadyr syshto. Tranzistor predi vsichko! Lipsvaha mu imenno kratkite novini na vseki polovin chas i, naj-veche, prognozite za vremeto. Kakto beshe zabeljazal dosega (a na tova mjasto e poveche ot dva chasa), tuk nikoj osobeno ne se interesuvashe ot prognozite. Horata se sybuzhdaha, raztvarjaha kepencite i gledaha nebeto: hubavo e, ne e hubavo. Jasno ili oblachno. Shte sljazat do plazha, shte si natopjat prysta vyv vodata: prijatno e za kypane, ne e prijatno! Za razlika ot tjah, kydeto i da se namirashe prez poslednite godini, Herceg vinagi imashe sys sebe si vkljuchen tranzistoren radiopriemnik: po vreme na snimki, na koraba, v redakcijata, dokato karashe kolata... I ne samo toj; vsichki, koito poznavashe, karaha decata da mlyknat, za da

chujat vremeto. Vnimatelno prosledjavaha dvizhenieto na sredizemnomorskija ciklon i bavnoto mu premestvane kym Jonijsko more. Veche znaeha, che vremeto nad Balkanskija poluostrov shte zavisi ot atlanticheskija ciklon: shte premine li prez Velikobritanija i Norvegija na severoiztok ili shte se otkloni po' na jug - ot tova zaviseha: pochivkata v kraja na sedmicata, pytuvaneto, razhodkata... Predi da izljazat na ulicata, syrdechnobolnite chakaha izvestija za vlazhnostta i atmosferoto naljagane - radiostanciite zasipvaha na vseki trijset minuti svoite slushатели sys svedenija za systojanieto na atmosferata, sjakash horata bjaha stanali nezni rastenija, chuvstvitelni kym vsjaka, dori i naj-malka promjana! Priblizhavaneto na burenosnija oblak se opovestjavashe s chasove predi horata da sa go zabeljazali nad pokrivite si. Zhiveeha v gradove, na asfalt, njamaha nito pasishta, nito nivi, no, vse pak, izpylneni s dreven strah, se vslushvaha v radioto kak se pokachva nivoto na njakakvi dalechni reki, v koito nikoga ne sa se kypali, kak se syzdava centyr na nisko naljagane nad Andite - horata stanaha po-tjasno svyrzani, otkolkoto prez 1947 godina - svetyt beshe po-zrjal i vseki se chuvstvashe zavisim ot vodata, kojato pokachvashe nivoto si, i ot vetrovete, koito se zarazhdaha v dylboki i nepoznati defileta. Oshte poveche osyznavaha nishtozhnostta na malkata planeta, na kojato zhivejat i tova kolko zavisjat ot promenlivija harakter na vremeto i nebeto.

Osven tranzistor, Herceg si pozhela i ljubimite cigari "Bensyn & Hedzhis", zvyn na led v izpotena chasha s pitie, da, i muhozol! Veche beshe zabravil za prisystvietu na tezi dosadni nasekomi, a muhite na plazha stanaha naistina neponosimi. ZHestoki konski muhi! I takiva, koito zhivejat po kozite, cherni, haplivi, sys stomaneno-sinkavi glavichki. Drugite hora izglezhda izobshto ne zabeljazvaha tjahnoto brymchene; njakolko pyti izpita zhelanie da progoni s ryka muhite ot liceto na malkija

Herceg, no koj znae kak shteshe toj da shvane tova. Mozhe bi kato shamar? Vypros na navici, razbira se. No trjabvashe da priznae, che poveche ne bi mogyl da zhivee sam sred prirodata. Shtjaha da mu lipsvat bezbroj posrednici, za koito inache nikoga i ne pomisljashe. Telefon predi vsichko! Led. Havlija. Vestnik. Kola na parkinga, chieto prisystvie go uspokojava; znaeshe, che mozhe da otide kydeto si poiska, ako mu omryzne njakoe mjasto. Da, kolata - kakvo li stava s neja? Beshe ja ostavil v Split, na obshtestven garazh. Dokato toj lezhi bezpomoshтно tuk, smetkata za parking raste. Nakraja sigurno shte priberat kolata v njakoe depo i shte ja prodadat na bezcenica na pyrvata razprodazhba. Lipsvaha mu, znachi, mnozhestvo drebolii, koito kupuvashe ej taka, mezhdu drugoto, po budkite ili v njakoj univermag, po recepciite na golemite krajmorski hoteli. Ponjakoga, "v onja drugija svjat", chesto smajan gledashe kofite za bokluk. Kolko otpadyci! Sam se oprilichavashe na mashina za proizvodstvo na smet. Prez apartamenta mu minavaha veshti, izprazvashe dokraj, a ponjakoga samo napolovina tjahnoto sydyrzhanie, izhabjovashe gi i gi izhvyrlyashe. I ne samo toj. Vsichki, koito poznavashe. Tuka njamashe takiva otpadyci. Nikoj nishto ne izhvyrlyashe, tyj kato i njamashe kakvo tolkova da hvyrlyja. Erata na "konsumatorskoto obshtestvo" oshte ne e nastypila na tozi brjag. Konsumatorsko obshtestvo! Sigurno njamashe da razberat tozi izraz. Kolko se e promenil ezikyt! I mantalitetyt! Trjabvashe da vnimava da ne upotrebi njakoj ot tezi izrazi i taka da se izdade. Shte govori s malkija zanapred samo s prosti izrechenija, s koito ima naj-malka verojatnost da se razkrie.

Mezhduvremenno momcheto se beshe izgubilo nanjakyde sys svoeto sykrovishte v kutijata. Vyrna se sled njakolko minuti s deset cigari "Ibra" v shepa.

- Vzemi! - kaza. - Kogato gi izpushish, shte ti kupja oshte!